

Evropské soutěžní právo I.

Základní východiska

Proč by vás mělo zajímat zrovna soutěžní právo?

- funkční trh evidentně přináší výhody spotřebitelům aneb
Cestujete vlakem?
- neefektivní trh je nákladný pro „společnost“ i pro
jednotlivce (e. g. kartelizace zadávacích řízení zvyšuje
cenu v průměru o 20 %)
- prolnutí práva a ekonomie
- prolnutí obecné regulace a konkrétního jednání podniků

I. Soutěžní právo obecně

- fungující hospodářská soutěž vytváří tlak na soutěžitele a přináší výhody spotřebitelům – vyšší kvalita za nižší ceny
- předmětem soutěžního práva je ochrana hospodářské soutěže jako takové (jako fenoménu), nikoliv jednotlivých soutěžitelů či spotřebitelů
- efektivní soutěž může narušit
 - jednání veřejné moci – zejm. regulace – legislativa; soutěžní úřad nemůže „přepsat“, jen doporučovat – „soutěžní advokacie“
 - jednání soutěžitelů – soutěžní úřad oprávněn posoudit, zakázat a potrestat

ad Soutěžní právo obecně

- Soutěžní právo je prevencí zneužití **tržní síly** (*market power*) soutěžitelů
- soutěžitel disponující významnou tržní silou (*significant market power*) je sto změnit ve svůj základní parametry trhu, e.g. zvýšit cenu nad „tržní“ úroveň
- jednání soutěžitelů bez takové síly, byť je „nefér“, „protisoutěžní“ a poškozující ostatní, není předmětem soutěžního práva (např. nekalá soutěž – zakazuje jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže)

ad Soutěžní právo obecně

Specifický předmět unijního soutěžního práva

- cílem unijního práva vytvoření Jednotného trhu, tj. odstranění překážek obchodu mezi státy
- tzv. Čtyři svobody garantují volný pohyb bez administrativních bariér
- stejné překážky jako státy mohou přeshraničnímu obchodu klást i sami soutěžitelé
- soutěžní právo jako klíčový nástroj vytváření Jednotného trhu

ad Soutěžní právo obecně

Ochrana před tržní silou narušující soutěž v důsledku

- vícestranných praktik (dohody)
- jednostranných praktik (dominance)
- změny struktury trhu (koncentrace)

II. Jurisdikce

- Čl. 101 a 102 SFEU: jednání, které by mohlo ovlivnit obchod mezi členskými státy EU
- Tzv. **unijní** (komunitární) **prvek**: *appreciable effect on trade*
- Unijní právo se vztahuje na jednání, které (i) by mohlo (ii) znatelně ovlivnit (iii) obchod mezi členskými státy EU
 - oznámení EK 2004/C - 101/07
 - bez vztahu k vymezení relevantního trhu
- cílem ochrana Jednotného trhu (viz)

Unijní a národní právo

- Uvnitř EU platí
 - právo unijní (1) – jednání s unijním prvkem
 - právo národní (28)
- Pokud jde o jednání s unijním prvkem, musí být aplikováno unijní právo
 - pokud vede řízení Komise: vždy
 - pokud vede řízení NCA – možnost paralelní aplikace
- Pokud jde o jednání bez unijního prvku, jen národní právo příslušného NCA

ad Unijní a národní právo

- Jeden NCA užívá v jednom řízení o jednom jednání více právních režimů – přípustná **paralelní aplikace**
- Více NCA nebo Komise posuzuje ve více řízeních jedno jednání podle jednoho právního režimu – možnost **paralelních řízení**

III. Zakázané dohody

- Tržní síla v důsledku koordinace
- Dohody **horizontální** (mezi konkurenty) a **vertikální**
- Čl. 101 SFEU, blokové výjimky, oznámení *de minimis*

Koncept dohody

- veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě,
- jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže

1. Sladěné praktiky

- podniky musejí vytvářet svou obchodní politiku zcela samostatně
- regulace „dohod“ se týká jakékoliv koordinace mezi podniky (*collusion*), resp. odstranění nejistoty ohledně jejich budoucího jednání
- rozlišují se
 - dohody
 - rozhodnutí sdružení podniků
 - jednání ve shodě

2. *Způsobilost narušit soutěž*

- Zakázané jsou dohody směřující k vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu – vůči stavu, který by na trhu byl nebýt dohody
- Narušení soutěže je jejich
 - cílem (*object*)
 - výsledkem (*effect*)

3. Výjimky ze zákazu dohod

Dohody jsou zakázané a neplatné, není-li dána výjimka

- oblast zemědělství
- bloková výjimka
- výjimka *ex lege*
- posuzuje a prokazuje sám soutěžitel (zrušeno tzv. určovací řízení)
 - dosavadní judikatura
 - oznámení EK (2004/C 101/08)

IV. Dominantní postavení

- Čl. 102 SFEU
- Dominant disponuje podstatnou tržní silou (*significant market power*)
- ... tedy není vystaven tržním tlakům (*competitive constraints*)
- ... a tak dokáže zvýšit na delší dobu ceny nad tržní úroveň

1. Analýza tržní síly

Dominantní postavení se odvozuje od *tržní síly*

- tržní podíl
- překážky vstupu na trh (faktické i právní)
- postavení odběratelů (*buyer power*)
- hospodářská a finanční síla
- stupeň vertikální integrace

...

2. Zneužívání dominance

Zakázáno nikoliv dominantní postavení, ale jeho *zneužívání*

- koncept „*zvláštní odpovědnosti*“ dominanta – nesmí jednat způsobem, který je přípustný u nedominanta
- ordoliberalní přístup – dominant má jednat způsobem, jako by jím nebyl, trh je narušen již jeho přítomností

Formy zneužívání

- vylučovací (*exclusionary*): omezování soutěže (konkurence), eg.
 - predátorské ceny
 - odmítnutí obchodování (+ doktrína *essential facility*)
- vykořisťovací (*exploitative*): těžení výhod ze závislosti ostatních podniků a spotřebitelů, eg.
 - nepřiměřené ceny
 - vázání

Děkuji Vám za pozornost ...

Michal PETR

michal.petr@upol.cz